

บทคัดย่อ

การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นแนวทางหนึ่งของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างการผลิตให้สมดุลและยั่งยืน ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ซึ่งมีหลักการสำคัญคือการเพิ่มคุณค่าของสินค้าและบริการ (value creation) โดยใช้ความรู้และนวัตกรรม ผนวกกับจุดแข็งในด้านความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีความเป็นไทย ทั้งนี้ แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจดังกล่าว มีความสอดคล้องกับกระแสการพัฒนาเศรษฐกิจที่กำลังเกิดขึ้นในประเทศที่พัฒนาแล้ว ที่ได้นำเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เน้นกระบวนการ “คิดอย่างสร้างสรรค์” และ “สร้างแรงบันดาลใจจากพื้นฐานทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่สั่งสมของสังคม” เพื่อสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจและเชื่อมโยงไปสู่การสร้างคุณค่าทางสังคมอีกด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีความเห็นว่า รายงานการศึกษาของสภาพัฒน์ฯ มุ่งเน้นเพียงแค่มุมมองทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ และคาดหวังผลพลอยได้สู่การสร้างคุณค่าทางสังคมจากทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์เท่านั้น ไม่ได้คำนึงถึงผลประโยชน์ทางสังคมควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์และ/หรือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ หรืออาจกล่าวได้ว่า เศรษฐกิจสร้างสรรค์ข้างต้นนั้น มาใช้ประโยชน์จากพื้นที่เพื่อสร้างกลยุทธ์ทางธุรกิจเท่านั้น ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องศึกษากระบวนการของเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมไปพร้อมๆ กัน เช่น การมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ในระดับต่างๆ การจ้างงานคนในพื้นที่ และการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ภายในชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้ นอกจากเศรษฐกิจสร้างสรรค์จะสามารถดำเนินไปได้อย่างยั่งยืน กล่าวคือ 1) เศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือหนึ่งของการฟื้นฟูสังคมเมือง 2) สามารถเป็นแบบอย่างให้เศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่อื่นๆ ได้ แต่ยังเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์บนรากฐานทางสังคมไทยอย่างแท้จริง อีกทั้งเพื่อป้องกันการเพิ่มความไม่เท่าเทียมกันของชนชั้นสังคมสร้างสรรค์ (creative class) หากแต่จะพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อทางธุรกิจเป็นกลไกหลักเท่านั้น โดยมีกรณีศึกษาที่ย่านพหุรัดและเจริญรัถ ในกลุ่มธุรกิจสร้างสรรค์ประเภทแฟชั่น